

Folkhälsoplan 2014 - 2020 Härnösands kommun

Dokumentnamn	Folkhälsoplan 2014 - 2020	Plan	
Fastställd/upprättad	Kommunfullmäktige	Datum 2014-09-29	Diarienummer KS 13-304-026
Dokumentansvarig/processägare	Kommunstyrelseförvaltningen	Version 1	Senast reviderad Giltig t o m 2020-12-31
Dokumentinformation	Ersätter tidigare Alkohol- och drogpolitiskt program och Folkhälsopolitiskt program		
Dokumentet gäller för	Alla förvaltningar och bolag		
Annan information	Folkhälsosamordnare Karin Erlander		

Innehåll

1	Det lokala folkhälsoarbetet i Härnösand kommun 2014-2020	3
1.1	Utgångspunkter	4
1.2	De 11 nationella målområdena är:	5
1.3	Övergripande mål	5
1.4	Organisation för folkhälsoarbetet i Härnösands kommun	5
1.5	Handlingsplaner.....	6
1.6	Allas ansvar	6
1.7	Prioriterade målområden för Härnösands kommun	6
1.8	Delaktighet och inflytande i samhället	7
1.9	Ekonomiska och sociala förutsättningar	8
1.10	Barn och ungas uppväxtvillkor	9
1.11	Fysisk aktivitet och goda matvanor	10
1.12	Tobak, alkohol, narkotika doping, spel	11
1.13	Brottsförebyggande arbete	12
	Bilaga 1 De 11 nationella folkhälsomålen.....	13

1 Det lokala folkhälsoarbetet i Härnösands kommun 2014-2020

Med folkhälsa menas hela eller delar av befolkningens allmänna hälsotillstånd. Hälsa är en resurs för individen medan god folkhälsa är ett mål för samhället.

En god hälsa med livskvalitet och trivsel återspeglar sig i låg sjuklighet och hög medellivslängd. Det i sin tur har en betydande roll för samhällsutvecklingen i en kommun. Insatserna för en bättre folkhälsa bör ingå som en viktig del i arbetet för en uthållig tillväxt, en god välfärd och en ekologiskt hållbar kommun.

Utgångspunkten för Härnösands folkhälsoplan är att alla innevånare i Härnösands kommun ska ha rätt till en god och jämlik hälsa. Planen ersätter folkhälsopolitiska programmet samt det alkoholpolitiska programmet och ska ha ett helhetsperspektiv. Barn och ungdomar är prioriterade i arbetet med folkhälsan. Därför ska barnkonventionens synsätt integreras i det ordinarie arbetet i alla kommunens förvaltningar och verksamheter.

Tillsammans med övriga deltagare inom området ska planen hjälpa oss att agera i samma riktning och komplettera varandras insatser.

Syftet är framför allt:

- att skapa förutsättningar för boende i Härnösand att ha kvar eller förbättra sin hälsa
- att arbetet med folkhälsan fokuserar på förebyggande och hälsofrämjande insatser
- att stimulera kommunen och landstinget till fördjupad samverkan
- att använda metoder som baseras på forskning när vi väljer arbetsätt för att förbättra folkhälsan
- att vårt arbetsätt ger möjlighet till bred förankring och till en syn på helhet
- att uppmuntra föreningar och ideella organisationers samverkan
- att minska utanförskapet och förbättra människors delaktighet

1.1 Utgångspunkter

Det är många faktorer som påverkar folkhälsan som livsmiljön, utbildning, levnadsvanor och sociala nätverk. För att minska skillnaden i hälsa och främja hälsan hos de grupper som är särskilt sårbara har samverkan en avgörande betydelse. Om man ser folkhälsans stora betydelse för samhällsutvecklingen och de förebyggande insatserna för en bättre folkhälsa, bör detta ingå som en viktig del i arbetet.

Målet för folkhälsoarbetet är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen (FHI, 2004) vilket gör att folkhälsoarbetet även måste innehålla ett funktionshinderperspektiv. Folkhälsopolitik utgår från hälsans bestämningsfaktorer som man hittar i de elva nationella delmålen.

1.2 De 11 nationella målområdena är:

1. Delaktighet och inflytande i samhället
2. Ekonomiska och sociala förutsättningar
3. Barn och ungas uppväxtvillkor
4. Hälsa i arbetslivet
5. Miljöer och produkter
6. Hälsöfrämjande hälso- och sjukvård
7. Skydd mot smittspridning
8. Sexuell och reproduktiv hälsa
9. Fysisk aktivitet
10. Matvanor och livsmedel
11. Minskat bruk av tobak, alkohol, ett samhälle fritt från narkotika och dopning samt minskade skadeverkningar av överdrivet spelande

1.3 Övergripande mål

Att under perioden 2014-2020, ur ett helhetsperspektiv, främja folkhälsan och tryggheten för hela befolkningen i Härnösands kommun.

1.4 Organisation för folkhälsoarbetet i Härnösands kommun

Kommunstyrelsen har det yttersta ansvaret för folkhälsoarbetet i kommunen. Rådet för trygghet och hälsa sammanträder ca 5 gånger per år och är ett sammansatt forum för frågor gällande brottsförebyggande- och folkhälsofrågor. Arbetet med frågorna ska vara långsiktigt och bedrivs så att ett folkhälsoinriktat synsätt blir en del av kommunens ordinarie verksamheter.

Förvaltningarnas kontaktperson har till uppgift att sammanställa resultat från de insatser/aktiviteter som är kopplade till de lokala målen.

1.5 Handlingsplaner

Alla aktörer har ett ansvar för att konkretisera insatser som behöver göras för att uppnå folkhälsans övergripande mål.

Till folkhälsoplanens lokala mål ska handlingsplaner vara kopplade. Handlingsplanerna kan både beskriva aktiviteter som redan ingår i befintlig verksamhet, men som behöver utvecklas, samt nya processer. Vidare ska det beskrivas när insatserna/aktiviteterna ska göras, ansvarig för arbetet, indikatorer och resultat. Handlingsplanernas lokala mål ska ha en tydlig koppling till nämndsmålen. Planerna utarbetas av rådets arbetsgrupp som ansvarar för återkoppling i respektive förvaltnings ledningsgrupp. Handlingsplanerna ska ses som ett redskap/verktyg som leder till ökad samverkan samt ett bättre användande av våra resurser.

Uppföljning och utvärdering

Varje förvaltning/nämnd ska årligen, i samband med arbetet med verksamhetsberättelser, beskriva de egna insatserna/aktiviteter som är kopplade till folkhälsoplanens kommunala mål. Uppgifterna sammanställs av ansvarig kontaktperson och skickas till folkhälsosamordnaren. Resultaten återges i ett Valfärdsbokslut/barnbokslut och rapporteras till Kommunfullmäktige.

1.6 Allas ansvar

Alla har ett ansvar över folkhälsan. För att nå upp till målen i folkhälsoplanen krävs insatser och engagemang från de flesta områden i samhället. Det gäller både offentliga, privata, ideella organisationer och medborgarna själva

1.7 Prioriterade målområden för Härnösands kommun

Den långsiktiga folkhälsoplanen 2014-2020 för Härnösands kommun ska särskilt prioritera några målområden och till dessa valda målområden finns lokala mål nedskrivna. Prioriterade områden är:

- Delaktighet och inflytande
- Ekonomiska och sociala förutsättningar
- Barn och ungas uppväxtvillkor
- Fysisk aktivitet och goda matvanor
- Tobak alkohol, narkotika, dopning och spel
- Brottsförebyggande arbete

1.8 Delaktighet och inflytande i samhället

Delaktighet och inflytande är en grundläggande förutsättning för hälsan. För att nå det övergripande nationella folkhälsomålet skall särskild vikt läggas vid att stärka förmågan och möjligheten till social och kulturell delaktighet för ekonomiskt och socialt utsatta personer.

Lokala mål:

- Ge möjlighet åt barn och unga att få inflytande och kunskap över samhällets utformning
- Skapa nya och vidareutveckla befintliga former för medborgardialog, så att fler människor, oavsett ålder, kön eller etnicitet lockas att delta i den demokratiska processen

1.9 Ekonomiska och sociala förutsättningar

Att ha ekonomisk och social trygghet innebär att alla innevånare har förutsättningar för att leva ett självständigt liv. Med det menas tillgång till utbildning, arbete, boende och en rimlig privat ekonomi. Ekonomisk stress och social otrygghet orsakar ohälsa, framför allt psykisk ohälsa, och leder till ökad ojämlikhet i hälsa.

Lokala mål:

- Samordning av samhällets resurser utifrån individens behov i arbetsmarknads- och utbildningsfrågor
- Att kunna åldras i trygghet med bibehållet oberoende samt ha tillgång till god vård och omsorg
- Kommunens invånare ska känna trygghet, valfrihet och integritet

1.10 Barn och ungas uppväxtvillkor

Trygga och goda uppväxtvillkor är avgörande för barns och ungdomars hälsa och skall därför särskilt prioriteras. Den ökade psykiska ohälsan bland barn och ungdomar skall uppmärksammas särskilt, liksom utvecklingen av barns och ungdomars levnadsvanor. Insatser för att främja barns långsiktiga hälsa kan ske på flera områden. Metoder för föräldrastöd syftar till att förbättra samspelet och relationen mellan barn och föräldrar i hemmet. Andra viktiga områden är förskola, skola och föreningslivet. Där utvecklas och tränas barnen på olika kompetenser, t.ex. förmågan att lösa problem, social och emotionell förmåga.

Lokala mål:

- Barnkonventionen skall beaktas vid alla beslut som rör barn och ungdomar
- Ökat samarbete mellan kommun, landsting och föreningslivet i barn- och ungdomsfrågor
- Utökade föräldrastödjande insatser för föräldrar med barn i olika åldrar
- Sänka ohälsotalen för barn och unga vad beträffar fysisk och psykisk ohälsa
- Erbjud våra barn och ungdomar en meningsfull fritid

1.11 Fysisk aktivitet och goda matvanor

Goda matvanor, i kombination med framförallt fysisk aktivitet, kan förebygga en rad hälsoproblem exempelvis hjärt-kärlsjukdomar, typ 2-diabetes, stroke, sjukdomar i rörelseorganen, vissa cancerformer och även psykisk ohälsa. Under de sista årens mätningar har det också visat sig att det skett en förändring vad det gäller kostvanor.

Målet för de samlade insatserna inom detta område är goda matvanor, mer fysisk rörelse i skolan och i anslutning till arbetet samt mer fysisk rörelse under fritiden.

Lokala mål:

- Ökad fysisk aktivitet bland kommuninvånarna i alla åldrar
- Uppmuntran och stöd till föreningars och ideella organisationers medverkan
- Skapa stödjande miljöer för en aktiv fritid, både i organiserad och spontan form
- Öka kunskapen om goda matvanor och dess inverkan på hälsan samt skapa goda förutsättningar för att främja och bevara hälsosamma matvanor

1.12 Tobak, alkohol, narkotika doping, spel

Bruket av beroendeframkallande medel liksom spelberoende påverkar hälsan. Riksdag och regering har beslutat om en samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings och tobakspolitiken (Prop.2010/11:47). De övergripande målen för samhällets insatser inom dessa områden är ett samhälle fritt från narkotika och doping med minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och med ett minskat tobaksbruk. Målet innebär – en nolltolerans mot narkotika och doping, minska allt tobaksbruk och förhindra att minderåriga börjar använda tobak och att förhindra all skadlig alkoholkonsumtion bland annat genom att minska konsumtion och skadliga dryckesvanor.

Lokala mål:

- Utveckla samverkan skola socialtjänst och polis
- Minska nyrekrytering till missbruk av tobak, alkohol, narkotika, doping och spelmissbruk
- Verka för rökfria miljöer
- Minska den totala alkoholkonsumtionen genom ökad kunskap om riskbruk
- Ökad kunskap om doping, kosttillskott och spelmissbruk

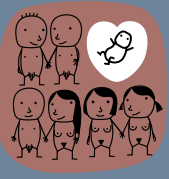
1.13 Brottsförebyggande arbete

Härnösands kommun ska vara trygg och säker att bo, vistas och arbeta i. Ett helhetsgrepp kring frågorna om brottsförebyggande arbete är nödvändigt för att nå framgång. Kommunens brottsförebyggande arbete omfattar arbete bland barn och ungdomar, fysiska trygghetsåtgärder, åtgärder som fastighetsägare utför och arbete på individnivå. Arbetet omfattas även av brandtillsyn, tillåta serveringstillstånd, bygglov m.m. Det brottsförebyggande arbetet bedrivs i Rådet för trygghet och hälsa och tillhörande arbetsgrupp.

Lokala mål

- Lokal överenskommelse mellan kommun och polis
- Minskat missbruk av alkohol och droger
- Bedriva ett aktivt arbete tillsammans med andra aktörer för att motverka skadegörelse
- Bedriva trygghetskapande arbete i stadsplaneringen
- Arbeta förebyggande mot våld i nära relationer

Sveriges elva folkhälsomål -

Sveriges elva folkhälsomål

En god hälsa för hela befolkningen

Sverige har en nationell folkhälsopolitik med elva målområden. Målområdena omfattar de bestämningsfaktorer som har störst betydelse för den svenska folkhälsan. Det övergripande målet är att skapa samhällliga förutsättningar för en god hälsa för hela befolkningen. Särskilt angeläget är det att hälsan förbättras för de grupper som är mest utsatta för ohälsa.

Förutsättningar för ett framgångsrikt folkhälsoarbete

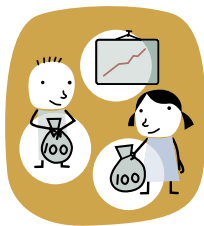
Folkhälsoarbetet fokuseras på de faktorer som påverkar folkhälsan, det vill säga på livsvillkor, miljöer, produkter och levnadsvanor. Ansvaret för dessa är fördelade mellan olika sektorer och nivåer i samhället. Ett framgångsrikt folkhälsoarbete kräver därför aktiva insatser av flera samhällsaktörer inom flera politiska områden.

FOLKHÄLSOMÅL 1

Delaktighet och inflytande i samhället

Delaktighet och inflytande i samhället är en av de mest grundläggande samhällsliga förutsättningarna för folkhälsan och ska därför utgöra ett särskilt målområde.

För att nå det övergripande nationella folkhälsomålet ska särskild vikt läggas vid att stärka förmågan och möjligheten till social och kulturell delaktighet för ekonomiskt och socialt utsatta personer samt på barns och ungdomars samt äldres möjligheter till inflytande och delaktighet i samhället.

FOLKHÄLSOMÅL 2

Ekonomisk och social trygghet

Ekonomisk och social trygghet är en av de mest grundläggande samhällsliga förutsättningarna för folkhälsan och skall därför utgöra ett särskilt målområde.

FOLKHÄLSOMÅL 3

Trygga och goda uppväxtvillkor -

Trygga och goda uppväxtvillkor är avgörande för barns och ungdomars hälsa och för folkhälsan på lång sikt. Trygga och goda uppväxtvillkor skall därför utgöra ett särskilt målområde.

Den ökande psykiska ohälsan bland barn och ungdomar bör uppmärksammas särskilt, liksom utvecklingen av barns och ungdomars levnadsvanor.

FOLKHÄLSOMÅL 4

Ökad hälsa i arbetslivet

Ett bra arbetsliv med väl fungerande arbetsvillkor minskar den arbetsrelaterade ohälsan och bidrar till en allmänt förbättrad folkhälsa samt minskar de sociala skillnaderna i ohälsa. Ökad hälsa i arbetslivet skall därför utgöra ett särskilt målområde.

FOLKHÄLSOMÅL 5

Sunda och säkra miljöer och produkter

Sunda och säkra miljöer och produkter är av grundläggande betydelse för folkhälsan och ska utgöra ett särskilt målområde.

De framtida insatserna inom området ska utgå ifrån de av riksdagen beslutade miljökvalitetsmålen och en kretsloppsstrategi som inkluderar en miljöorienterad produktpolitik samt de av riksdagen beslutade konsumentpolitiska målen.

Insatserna för att skapa en säker trafikmiljö ska på samma vis utgå från de av riksdagen beslutade målen för transportpolitiken.

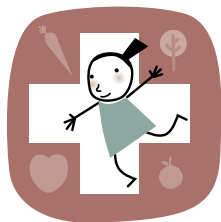

FOLKHÄLSOMÅL 6

En mer hälsofrämjande hälso- och sjukvård

Hälso- och sjukvården har stor betydelse för den långsiktiga hälsoutvecklingen genom sin specifika kompetens, sin auktoritet, breda kunskap och stora kontaktyta gentemot befolkningen.

En mer hälsofrämjande hälso- och sjukvård ska därför utgöra ett målområde. Ett hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande perspektiv ska genomsyra hela hälso- och sjukvården och vara en självklar del i all vård och behandling.

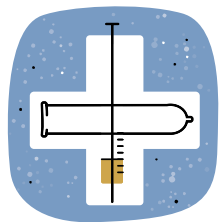

FOLKHÄLSOMÅL 7

Gott skydd mot smittspridning

Samhällets skydd mot smittsamma sjukdomar måste bibehålla en hög nivå för att inte de framsteg som gjorts i fråga om att minska förekomsten av smittsamma sjukdomar ska gå förlorade.

Insatser för att förebygga smittspridning är en del av folkhälsoarbetet och därmed viktigt för att nå det övergripande folkhälsomålet. Gott skydd mot smittspridning ska därför utgöra ett särskilt målområde.

FOLKHÄLSOMÅL 8

Trygg och säker sexualitet och en god reproduktiv hälsa

Möjligheten till trygg och säker sexualitet är grundläggande för individens upplevelse av hälsa och välbefinnande och samhället måste värna om de framsteg som gjorts inom områden som sex- och samlevnadsundervisning, familjeplanering och mödrahälsovård.

Trygg och säker sexualitet och en god reproduktiv hälsa ska därför utgöra ett målområde.

FOLKHÄLSOMÅL 9

Ökad fysisk aktivitet

Fysisk aktivitet är en förutsättning för en god hälsoutveckling. Ökad fysisk aktivitet ska därför utgöra ett särskilt målområde.

Målet för de samlade insatserna inom detta område ska vara att samhället utformas så att det ger förutsättningar för en ökad fysisk aktivitet för hela befolkningen. Detta ska främst ske genom insatser som stimulerar till:

- mer fysisk aktivitet i förskola, skola och i anslutning till arbetet,
- mer fysisk aktivitet under fritiden,
- att äldre, långtidssjukskrivna och funktionshindrade aktivt erbjuds möjligheter till motion eller träning på sina egna villkor.

FOLKHÄLSOMÅL 10

Goda matvanor och säkra livsmedel

Goda matvanor och säkra livsmedel är förutsättningar för en god hälsoutveckling hos befolkningen. Goda matvanor och säkra livsmedel skall därför utgöra ett särskilt målområde.

FOLKHÄLSOMÅL 11

*Minskat bruk av tobak och alkohol,
ett samhälle fritt från narkotika och dopning samt
minskade skadeverkningar av överdrivet spelande*

Bruket av beroendeframkallande medel är en viktig bestämningssfaktor för hälsan. Även spelberoende kan leda till ohälsa. Ett ökat fokus på dessa bestämningssfaktorers samlade effekter och inbördes kopplingar krävs. Åtgärder mot skador på grund av tobak, alkohol och spel samt för ett samhälle fritt från narkotika och dopning är nödvändigt för att nå det övergripande folkhälsomålet.

Riksdag och regering har tidigare beslutat om samhällets insatser och mål för alkohol- och narkotikapolitiken. Dessa mål ska ligga fast.

Målet för samhällets insatser inom tobaksområdet ska vara att minska tobaksbruket.

Målet för samhällets insatser mot spelberoende ska vara att minska skadeverkningar av överdrivet spelande. Målet avseende dopning ska vara ett samhälle fritt från dopning.

